

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (desiata komora)

zo 16. februára 2023 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Azylová politika – Nariadenie (EÚ) č. 604/2013 – Kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu – Článok 6 ods. 1 – Najlepší záujem dieťaťa – Článok 16 ods. 1 – Závislá osoba – Článok 17 ods. 1 – Ustanovenie o diskrečnej právomoci – Vykonanie členským štátom – Štátna príslušníčka tretej krajiny, ktorá bola v čase podania svojej žiadosti o medzinárodnú ochranu tehotná – Manželstvo – Manželský partner, ktorý požíva medzinárodnú ochranu v danom členskom štáte – Rozhodnutie odmietnuť spracovanie žiadosti a presunúť žiadateľku do iného členského štátu, ktorý sa považuje za zodpovedný za túto žiadosť“

Vo veci C-745/21,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím rechtbank Den Haag (súd v Haagu, Holandsko) z 29. novembra 2021 a doručený Súdnemu dvoru 2. decembra 2021, ktorý súvisí s konaním:

L.G.

proti

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

SÚDNY DVOR (desiata komora),

v zložení: predseda desiatej komory D. Gratsias, predseda piatej komory E. Regan (spravodajca) a sudca Z. Csehi,

generálna advokátka: T. Ćapeta,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- L. G., v zastúpení: F. van Dijk a A. Khalaf, advocaten,
- holandská vláda, v zastúpení: K. Bulterman a H. S. Gijzen, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: holandčina.

– Európska komisia, v zastúpení: L. Grønfeldt a F. Wilman, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 16 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31) (ďalej len „nariadenie Dublin III“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi štátnou príslušníčkou tretej krajiny a staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (štátny tajomník pre spravodlivosť a bezpečnosť, Holandsko) (ďalej len „štátny tajomník“) vo veci rozhodnutia tohto štátneho tajomníka, ktorým odmietol spracovať žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú touto štátnou príslušníčkou a rozhodol odovzdať ju do Litovskej republiky z dôvodu, že tento iný členský štát je zodpovedný za posúdenie tejto žiadosti.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie (EÚ) č. 343/2003

- 3 Článok 15 nariadenia Rady (ES) č. 343/2003 z 18. februára 2003 ustanovujúceho kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 50, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 109) (ďalej len „nariadenie Dublin II“), nazvaný „Humanitárna doložka“, uvedený v kapitole IV tohto nariadenia, vo svojom odseku 2 stanovoval:

„V prípade, keď je dotknutá osoba závislá od pomoci iných z dôvodu tehotenstva alebo novorodenca, závažného ochorenia, ťažkého zdravotného postihnutia alebo vysokého veku, členské štáty zvyčajne spoja žiadateľa o azyl s ostatnými príbuznými, ktorí sa nachádzajú na území niektorého členského štátu, ak rodinné putá existovali v krajine pôvodu.“

- 4 Nariadenie Dublin II bolo zrušené a nahradené nariadením Dublin III k 19. júlu 2013.

Nariadenie Dublin III

- 5 Článok 2 nariadenia Dublin III, nazvaný „Vymedzenie pojmov“, nachádzajúci sa v kapitole I tohto nariadenia, nazvanej „Predmet úpravy a vymedzenie pojmov“, znie takto:

„Na účely tohto nariadenia:

...

- g) ‚rodinní príslušníci‘ sú, ak rodina už existovala v krajine pôvodu, títo členovia rodiny žiadateľa, ktorí sa nachádzajú na území členských štátov:

- manžel žiadateľa alebo jeho partner, s ktorým žije v stálom zväzku a s ktorým nie je zosobášený, ak sa podľa práva alebo praxe dotknutého členského štátu hľadá podľa jeho zákona týkajúceho sa štátnych príslušníkov tretích krajín na nezosobášené páry ako na manželské páry,

...“

- 6 Článok 3 tohto nariadenia, nazvaný „Prístup k postupu posudzovania žiadosti o medzinárodnú ochranu“, nachádzajúci sa v jeho kapitole II, nazvanej „Všeobecné zásady a záruky“, vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty posúdia každú žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú podá štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti na území ktoréhokoľvek z nich, ako aj na hranici alebo v tranzitnom priestore. Žiadosť posúdi jeden členský štát, a to ten, ktorý je podľa kritérií stanovených v kapitole III označený ako zodpovedný.“

- 7 Článok 6 tohto nariadenia, nazvaný „Záruky pre maloleté osoby“, stanovuje:

„1. Členské štáty pri všetkých postupoch ustanovených v tomto nariadení zvažujú predovšetkým najlepšie záujmy dieťaťa.

...

3. Pri posudzovaní najlepších záujmov dieťaťa členské štáty medzi sebou úzko spolupracujú a najmä náležite zohľadňujú tieto faktory:

- a) možnosti zlúčenia rodiny;

...“

- 8 Kapitola III nariadenia Dublin III, nazvaná „Kritériá na určenie zodpovedného členského štátu“, obsahuje články 7 až 15.

- 9 Podľa článku 9 tohto nariadenia s názvom „Rodinní príslušníci, ktorí požívajú medzinárodnú ochranu“:

„Keď má žiadateľ rodinného príslušníka, bez ohľadu na to, či bola rodina predtým založená v krajine pôvodu, ktorému bolo povolené zdržiavať sa ako osobe požívajúcej medzinárodnú ochranu

v niektorom členskom štáte, je tento členský štát zodpovedný za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu pod podmienkou, že dotknuté osoby vyjadrili svoje želanie písomne.“

- 10 Článok 12 tohto nariadenia s názvom „Vydávanie povolení na pobyt alebo víz“ vo svojich odsekoch 2 a 3 stanovuje:

„2. Ak je žiadateľ držiteľom platného víza, je za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu zodpovedný ten členský štát, ktorý vydal toto vízum...

3. Ak je žiadateľ držiteľom viac než jedného platného povolenia na pobyt alebo víza vydaného rôznymi členskými štátmi, zodpovednosť za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu prevezmú členské štáty v tomto poradí:

- a) členský štát, ktorý vydal povolenie na pobyt, ktoré udeľuje právo na najdlhšiu dobu pobytu, alebo keď sú doby platnosti rovnaké, členský štát, ktorý vydal povolenie na pobyt s najneskorším dátumom skončenia platnosti;
- b) členský štát, ktorý vydal vízum s najneskorším dátumom skončenia platnosti, keď sú jednotlivé víza rovnakého typu;
- c) keď sú víza rôznych typov, členský štát, ktorý vydal vízum s najdlhšou dobou platnosti, alebo ak sú doby platnosti rovnaké, členský štát, ktorý vydal vízum s najneskorším dátumom skončenia platnosti.“

- 11 Článok 16 nariadenia Dublin III, nazvaný „Závislé osoby“, ktorý sa nachádza v jeho kapitole IV s názvom „Závislé osoby a ustanovenia o práve vlastného uváženia“, vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Ak je žiadateľ z dôvodu tehotenstva, novonarodeného dieťaťa, závažného ochorenia, ťažkého zdravotného postihnutia alebo vysokého veku závislý od pomoci svojho dieťaťa, súrodenca alebo rodiča, ktorí sa oprávnené zdržiavajú v niektorom z členských štátov, alebo ak je jeho dieťa, súrodenec alebo rodič oprávnené sa zdržiavajúci v niektorom z členských štátov závislý od pomoci žiadateľa, členské štáty spravidla ponechajú žiadateľa spolu s týmto dieťaťom, súrodencom alebo rodičom, alebo ich zlučia, ak rodinné putá existovali už v krajine pôvodu, ak dieťa, súrodenec alebo rodič alebo žiadateľ sú schopní starať sa o túto závislú osobu a ak dotknuté osoby vyjadrili svoje želanie písomne.“

- 12 V rámci tej istej kapitoly článok 17 tohto nariadenia, nazvaný „Ustanovenia o práve vlastného uváženia“, vo svojom odseku 1 prvom pododseku stanovuje:

„Odchyľne od článku 3 ods. 1 môže každý členský štát rozhodnúť, že posúdi žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú mu podal štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, dokonca aj keď mu podľa kritérií stanovených v tomto nariadení neprislúcha zodpovednosť za takéto posúdenie.“

- 13 Článok 20 s názvom „Začatie postupu“, ktorý sa nachádza v oddiele 1 kapitoly VI tohto nariadenia, nazvanej „Postupy na prevzatie a prijatie späť“, vo svojom odseku 3 stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia je postavenie maloletej osoby, ktorá sprevádza žiadateľa a ktorá spĺňa definíciu rodinného príslušníka, neoddeliteľné od postavenia jeho rodinného príslušníka a zaoberá sa ním členský štát zodpovedný za posúdenie žiadosti uvedeného rodinného príslušníka o medzinárodnú ochranu, aj keď táto maloletá osoba nie je samostatným žiadateľom, za predpokladu, že je to v najlepšom záujme maloletej osoby. Rovnaký postup sa vzťahuje na deti narodené po tom, ako

žiadateľ pricestoval na územie členských štátov, bez toho, aby bolo potrebné začať nový postup vo veci ich prevzatia.“

Holandské právo

- 14 Podľa článku 2 prvej knihy Burgerlijk Wetboek (holandský Občiansky zákonník) sa dieťa, s ktorým je žena tehotná, považuje za už narodené, ak si to vyžaduje jeho záujem.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 15 Žalobkyni vo veci samej, sýrskej štátnej príslušníčke, zastúpenie Litovskej republiky v Bielorusku udelilo vízum platné od 10. augusta 2016 do 9. novembra 2017.
- 16 V júli 2017 opustila Sýriu a po tom, čo prešla okrem iného cez Turecko, Grécko, Litvu a Poľsko, sa 27. septembra 2017 vrátila do Holandska.
- 17 Dňa 28. septembra 2017 žalobkyňa vo veci samej podala v Holandsku žiadosť o azyl.
- 18 Dňa 10. októbra 2017 sa táto žalobkyňa vydala za štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorému tento členský štát, v ktorom býva od roku 2011, už udelil azyl. Žalobkyňa a jej manžel sa poznali pred uzavretím manželstva, ale v tom čase spolu nežili.
- 19 Dňa 12. októbra 2017 holandské orgány požiadali litovské orgány, aby prevzali žalobkyňu vo veci samej z dôvodu, že Litovská republika sa mala považovať za zodpovednú za posúdenie žiadosti o azyl podľa článku 12 ods. 2 alebo 3 nariadenia Dublin III.
- 20 Dňa 12. decembra 2017 litovské orgány súhlasili s týmto prevzatím.
- 21 Keďže štátny tajomník 2. februára 2018 vydal návrh rozhodnutia o odovzdaní žalobkyne vo veci samej do Litvy, žalobkyňa predložila svoje pripomienky k tomuto návrhu, pričom 16. februára 2018 vyhlásila a preukázala, že je tehotná.
- 22 Rozhodnutím z 12. marca 2018 štátny tajomník rozhodol o nepreskúmaní žiadosti o dočasný pobyt pre žiadateľku o azyl, ktorú podala žalobkyňa vo veci samej, z dôvodu, že Litovská republika bola zodpovedná za vybavenie tejto žiadosti (ďalej len „sporné rozhodnutie“).
- 23 Dňa 20. júna 2018 žalobkyňa vo veci samej porodila v Holandsku dcéru. V správe z 3. augusta 2018, ktorú predložila žalobkyňa vo veci samej a ktorú pripravili dvaja experti, bol na základe porovnania genetického materiálu prijatý záver, že manžel tejto žalobkyne je s pravdepodobnosťou blízkou istote otcom tohto dieťaťa. V plnom rozsahu to vyplýva aj z holandského práva, keďže dieťa sa narodilo počas manželstva.
- 24 Štátny tajomník teda dcére žalobkyne vo veci samej vydal povolenie na riadny pobyt na dobu určitú, pod podmienkou, že bude pobývať „u [otca]“.

- 25 Žalobkyňa vo veci samej podala na rechtbank Den Haag (súd v Haagu, Holandsko), ktorý je vnútroštátnym súdom, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, žalobu o neplatnosť sporného rozhodnutia. Na podporu tejto žaloby poukázala na porušenie článku 9, článku 16 ods. 1 a článku 17 ods. 1 nariadenia Dublin III vo svetle najlepšieho záujmu dieťaťa, ktoré sa v čase podania jej žiadosti ešte nenarodilo.
- 26 Pokiaľ ide v prvom rade o článok 9 nariadenia Dublin III, vnútroštátny súd uvádza, že odmietol argumentáciu založenú na porušení tohto ustanovenia v medzitýmnom rozhodnutí zo 4. apríla 2018. Je preto týmto posúdením viazaný, pokiaľ neexistuje naliehavý dôvod na jeho zmenu.
- 27 Ďalej, pokiaľ ide o článok 17 ods. 1 tohto nariadenia, vnútroštátny súd uvádza, že hoci vo svetle tohto ustanovenia dospel v tomto medzitýmnom rozhodnutí k záveru, že preskúmanie štátnym tajomníkom v spornom rozhodnutí bolo príliš obmedzené, toto posúdenie nemôže byť zachované. V rozsudku z 23. januára 2019, M.A. a i. (C-661/17, EU:C:2019:53, bod 71), totiž Súdny dvor medzičasom rozhodol, že úvahy týkajúce sa najlepšieho záujmu dieťaťa nemôžu zaväzovať členský štát, aby využil tento článok 17 ods. 1, a teda sám posúdil žiadosť, na posúdenie ktorej nie je príslušný. Tento výklad práva Únie Súdny dvorom predstavuje podľa vnútroštátneho súdu naliehavý dôvod na odchýlenie sa od posúdenia vykonaného v medzitýmnom rozhodnutí.
- 28 Pokiaľ ide napokon o článok 16 ods. 1 uvedeného nariadenia, vnútroštátny súd uvádza, že podľa žalobkyne vo veci samej by sa toto ustanovenie malo vykladať extenzívne, podobne ako v prípade výkladu podobného ustanovenia, ktoré mu predchádzalo, obsiahnutého v článku 15 ods. 2 nariadenia Dublin II, ktorý Súdny dvor uviedol v rozsudku zo 6. novembra 2012, K (C-245/11, EU:C:2012:685), keďže z hľadiska najlepšieho záujmu dieťaťa je irelevantné, že rodinný vzťah medzi otcom a nenarodeným dieťaťom neexistoval v krajine pôvodu matky.
- 29 Štátny tajomník naopak tvrdí, že článok 2 prvej knihy holandského Občianskeho zákonníka sa týka len občianskych práv, a nie práv týkajúcich sa pobytu alebo zodpovednosti za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu. Okrem toho článok 24 Charty základných práv Európskej únie sa netýka ochrany ešte nenarodeného dieťaťa. Ďalej tvrdí, že článok 16 nariadenia Dublin III sa netýka vzťahu závislosti medzi žiadateľom o medzinárodnú ochranu a jeho partnerom. Výklad, ktorý poskytol Súdny dvor v rozsudku zo 6. novembra 2012, K (C-245/11, EU:C:2012:685), je podľa neho v tejto súvislosti prekonaný, okrem tej skutočnosti, že tento rozsudok zdôrazňuje požiadavku existencie rodinnej väzby v krajine pôvodu. Napokon uvádza, že toto nariadenie sa už nemôže uplatňovať na dcéru žalobkyne vo veci samej, keďže táto dcéra medzitým získala povolenie na prechodný pobyt, ktoré jej umožňovalo zostať u otca. Navyše pokiaľ je to v najlepšom záujme dieťaťa, rodinný život by sa mohol viesť s oboma rodičmi v Litve.
- 30 Vnútroštátny súd sa domnieva, že vzhľadom na dátum pôrodu žalobkyne vo veci samej, bola tehotná približne od polovice septembra 2017, teda pred podaním žiadosti o medzinárodnú ochranu. Podľa článku 2 prvej knihy holandského Občianskeho zákonníka pritom existuje povinnosť považovať dieťa, s ktorým bola žalobkyňa vo veci samej tehotná, za dieťa, ktoré sa už narodilo, ak je to v záujme tohto dieťaťa.
- 31 Vzniká teda otázka, či právo Únie bráni tomu, aby sa záujmy ešte nenarodeného dieťaťa zohľadnili samostatne pri určovaní členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl a pri prijímaní rozhodnutia o odovzdaní. V tejto súvislosti Súdny dvor už v rozsudku z 23. januára 2019, M.A. a i. (C-661/17, EU:C:2019:53), rozhodol, že z článku 20 ods. 3 nariadenia

Dublin III vyplýva, že sa predpokladá, že zachovanie jednoty rodiny je v najlepšom záujme dieťaťa. Toto ustanovenie pritom na jednej strane výslovne priznáva rovnaké postavenie dieťaťu, ktoré sa narodilo po príchode žiadateľa o azyl na územie členského štátu, ako aj dieťaťu, ktoré ho sprevádza. Na druhej strane by bolo nesprávne domnievať sa, že túto jednotu možno dosiahnuť počas posudzovania žiadosti o azyl v Litve, keďže otec dieťaťa nemá právo na pobyt v tomto členskom štáte.

- 32 Inou otázkou, ktorú treba objasniť, je otázka, či je vylúčené uplatnenie článku 16 ods. 1 nariadenia Dublin III. Toto ustanovenie sa totiž podľa jeho znenia vzťahuje len na deti, súrodencov, otca a matku žiadateľa, ale nie na manželského partnera žiadateľa. V rozsudku zo 6. novembra 2012, K (C-245/11, EU:C:2012:685), však Súdny dvor podal extenzívny výklad podobného ustanovenia, ktoré predchádzalo tomuto článku 16 ods. 1, konkrétne článku 15 ods. 2 nariadenia Dublin II.
- 33 V prípade, že by sa uvedený článok 16 ods. 1 mohol uplatniť, vzniká tiež otázka, či tehotenstvo žalobkyne vo veci samej vytvorilo situáciu závislosti na jej manželovi v zmysle tohto ustanovenia. V tejto súvislosti treba zohľadniť skutočnosť, že táto žalobkyňa nemá v Litve rodinu alebo iné vzťahy, že nepozná jazyk tohto členského štátu a že nemá prostriedky na živobytie. Medzi veľmi malým dieťaťom a každým z jeho rodičov pritom v zásade existuje vzťah závislosti.
- 34 Napokon za predpokladu, že právo Únie nebráni zohľadneniu záujmov ešte nenarodeného dieťaťa sa vnútroštátny súd pýta, či záujmy takého dieťaťa znamenajú, že holandské orgány boli podľa článku 16 ods. 1 nariadenia Dublin III povinné s výnimkou výnimočných okolností zabezpečiť, aby toto dieťa mohlo zostať u svojho otca počas posudzovania žiadosti o medzinárodnú ochranu.
- 35 Za týchto podmienok rechtbank Den Haag (súd v Haagu) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Bráni právo Únie tomu, aby pri určovaní členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl mal podľa vnútroštátnej právnej úpravy samostatný význam najlepší záujem dieťaťa, ktoré žiadateľka čakala v čase podania žiadosti?
 2. a) Bráni článok 16 ods. 1 nariadenia Dublin III tomu, aby sa toto ustanovenie uplatňovalo, keď ide o manžela žiadateľky, ktorý sa v členskom štáte, ktorému je žiadosť určená, zdržiava legálne?
b) V prípade zápornej odpovede: založilo tehotenstvo žiadateľky závislosť v zmysle tohto ustanovenia vo vzťahu k manželovi, s ktorým čakala dieťa?
 3. Ak právo Únie nebráni tomu, aby mal pri určovaní členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podľa právnej úpravy vnútroštátneho práva samostatný význam najlepší záujem nenarodeného dieťaťa, môže sa článok 16 ods. 1 nariadenia Dublin uplatňovať na vzťah medzi nenarodeným dieťaťom a otcom tohto nenarodeného dieťaťa, ktorý sa v členskom štáte, ktorému je žiadosť určená, zdržiava legálne?“

O prejudiciálnych otázkach

O druhej a tretej otázke

- 36 Svojou druhou a treťou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne a na prvom mieste, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 16 ods. 1 nariadenia Dublin III vykladať v tom zmysle, že sa uplatňuje v prípade, keď existuje vzťah závislosti buď medzi žiadateľom o medzinárodnú ochranu a jeho manželským partnerom, ktorý má legálny pobyt v členskom štáte, v ktorom bola podaná žiadosť o takúto ochranu, alebo medzi nenarodeným dieťaťom tohto žiadateľa a týmto manželským partnerom, ktorý je zároveň otcom tohto dieťaťa.
- 37 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa tohto ustanovenia členské štáty zvyčajne ponechávajú spolu alebo zlučujú žiadateľa s „jeho dieťaťom, súrodencom alebo rodičom“, ktorí majú legálny pobyt v členskom štáte, ak medzi nimi existuje vzťah závislosti za predpokladu, že rodinné vzťahy existovali v krajine pôvodu, že toto dieťa, súrodenec alebo rodič alebo žiadateľ sú schopní sa o závislú osobu postarať a vyjadrili svoje želanie písomne.
- 38 Treba konštatovať, že z tohto znenia jasne vyplýva, že článok 16 ods. 1 nariadenia Dublin III sa neuplatňuje v prípade vzťahu závislosti medzi žiadateľom o medzinárodnú ochranu a jeho manželským partnerom, keďže toto ustanovenie sa nevzťahuje na takýto vzťah závislosti.
- 39 Ako správne uviedli holandská vláda a Európska komisia, výklad slovného spojenia „ostatní príbuzní“ použitého v článku 15 ods. 2 nariadenia Dublin II, ktorý použil Súdny dvor v bodoch 38 až 43 rozsudku zo 6. novembra 2012, K (C-245/11, EU:C:2012:685), teda slovného spojenia, ktoré predchádzalo slovnému spojeniu použitému v článku 16 ods. 1 nariadenia Dublin III, nie je v tejto súvislosti relevantný, keďže toto posledné uvedené ustanovenie nahradilo toto slovné spojenie taxatívnym výpočtom osôb, v ktorom manžel alebo manželka alebo stály partner nie sú zahrnutí, a to aj napriek tomu, že patria medzi „rodinných príslušníkov“, ako sú definovaní v článku 2 písm. g) nariadenia Dublin III.
- 40 Okrem toho zo znenia článku 16 ods. 1 nariadenia Dublin III tiež jasne vyplýva, že toto ustanovenie sa uplatňuje len v prípade vzťahu závislosti žiadateľa o medzinárodnú ochranu, ktorý je buď závislý od osôb, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, alebo naopak sú tieto osoby závislé od tohto žiadateľa.
- 41 Z toho vyplýva, že toto ustanovenie sa neuplatňuje v prípade vzťahu závislosti medzi dieťaťom takéhoto žiadateľa a jednou z týchto osôb, ako je v prejednáwanej veci otec tohto dieťaťa, ktorý je zároveň manželom žiadateľky o medzinárodnú ochranu vo veci samej.
- 42 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú a tretiu otázku odpovedať tak, že článok 16 ods. 1 nariadenia Dublin III sa má vykladať v tom zmysle, že sa neuplatní, ak existuje vzťah závislosti medzi žiadateľom o medzinárodnú ochranu a jeho manželským partnerom, ktorý má legálny pobyt v členskom štáte, v ktorom bola podaná žiadosť o túto ochranu, alebo medzi nenarodeným dieťaťom a týmto manželským partnerom, ktorý je zároveň otcom tohto dieťaťa.

O prvej otázke

- 43 Keďže vnútroštátny súd vo svojej prvej otázke neuvádza žiadne konkrétne ustanovenie práva Únie, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora v rámci postupu spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom zakotveného v článku 267 ZFEÚ Súdny dvor prináleží poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď, ktorá mu umožní rozhodnúť prejednávany spor. Z tohto hľadiska Súdny dvor v prípade potreby prináleží preformulovať položené otázky. Na tieto účely môže Súdny dvor zo všetkých informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania, vyvodíť prvky tohto práva, ktoré si vyžadujú výklad so zreteľom na predmet sporu vo veci samej (rozsudok z 20. októbra 2022, Koalícia „Demokratická Bãlgarija – Obedinenie“, C-306/21, EU:C:2022:813, body 43 a 44 a citovaná judikatúra).
- 44 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, ako bolo uvedené v bode 27 tohto rozsudku, že vnútroštátny súd v medzitýmnom rozhodnutí vydanom v kontexte konania vo veci samej pôvodne usudzoval, že v spornom rozhodnutí štátny tajomník dostatočne nepreskúmal vplyv článku 17 ods. 1 nariadenia Dublin III z právneho hľadiska. Zdá sa však, že tento súd neskôr zmenil toto posúdenie po vyhlásení rozsudku z 23. januára 2019, M.A. a i. (C-661/17, EU:C:2019:53).
- 45 Za týchto okolností treba konštatovať, že svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 17 ods. 1 nariadenia Dublin III vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby právna úprava členského štátu uložila príslušným vnútroštátnym orgánom povinnosť preskúmať žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú štátnou príslušníčkou tretej krajiny, ktorá bola v čase podania žiadosti tehotná, len z dôvodu najlepšieho záujmu dieťaťa, hoci kritériá stanovené v článkoch 7 až 15 tohto nariadenia stanovujú ako zodpovedný za túto žiadosť iný členský štát.
- 46 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa článku 3 ods. 1 nariadenia Dublin III žiadosť o medzinárodnú ochranu posúdi jeden členský štát, a to ten, ktorý je podľa kritérií stanovených v kapitole III tohto nariadenia, ktorá obsahuje články 7 až 15, označený ako zodpovedný.
- 47 Odchylne od tohto článku 3 ods. 1 však článok 17 ods. 1 uvedeného nariadenia stanovuje, že každý členský štát môže rozhodnúť, že posúdi žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú mu podal štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, dokonca aj keď mu podľa takýchto kritérií neprislúcha zodpovednosť za toto posúdenie.
- 48 Ako uviedla holandská vláda, je nesporné, že v bode 72 rozsudku z 23. januára 2019, M.A. a i. (C-661/17, EU:C:2019:53), Súdny dvor v podstate rozhodol, že článok 6 ods. 1 nariadenia Dublin III neukladá členskému štátu, ktorý na základe kritérií uvedených v kapitole III tohto nariadenia nie je zodpovedný za preskúmanie žiadosti o medzinárodnú ochranu, povinnosť, aby zohľadnil najlepší záujem dieťaťa a sám preskúmal túto žiadosť na základe článku 17 ods. 1 tohto nariadenia.
- 49 Treba však konštatovať, že z tohto rozsudku rovnako vyplýva, že nič nebráni členskému štátu v tom, aby takúto žiadosť preskúmal z dôvodu, že takéto preskúmanie je v najlepšom záujme dieťaťa.
- 50 Súdny dvor totiž v uvedenom rozsudku tiež rozhodol, že zo znenia článku 17 ods. 1 nariadenia Dublin III jasne vyplýva, že toto ustanovenie, ktorého cieľom je zachovať výsady členských štátov pri výkone práva na poskytovanie medzinárodnej ochrany, tým, že každému členskému štátu umožňuje v závislosti od politických, humanitárnych alebo praktických aspektov suverénne

rozhodnúť, že sám preskúma žiadosť o medzinárodnú ochranu, aj keď za takéto preskúmanie nie je zodpovedný na základe kritérií definovaných týmto nariadením, ponecháva na ich voľnej úvahe, či takú žiadosť preskúmajú, pričom využitie tejto možnosti navyše nepodlieha žiadnej osobitnej podmienke. Dotknutému členskému štátu teda vzhľadom na rozsah voľnej úvahy takto priznanej týmto nariadením prináleží, aby stanovil okolnosti, za ktorých chce využiť možnosť priznanú týmto článkom 17 ods. 1, a rozhodol, že sám posúdi žiadosť o medzinárodnú ochranu, za ktorú nie je zodpovedný podľa kritérií definovaných v tomto nariadení (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. januára 2019, M.A. a i., C-661/17, EU:C:2019:53, body 58 až 60, ako aj bod 71).

- 51 V prejednávanej veci však z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že podľa vnútroštátneho súdu ustanovenie holandského Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa nenarodené dieťa považuje za narodené, ak je to v jeho najlepšom záujme, ukladá vnútroštátnym orgánom povinnosť preskúmať len z tohto dôvodu osobitného významu, ktorý toto ustanovenie pripisuje najlepšiemu záujmu dieťaťa, žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú štátnou príslušníčkou tretej krajiny, ktorá bola v čase podania tejto žiadosti tehotná, hoci kritériá stanovené v kapitole III nariadenia Dublin III stanovujú za zodpovedný za posúdenie tejto žiadosti iný členský štát.
- 52 Podľa tohto súdu teda toto ustanovenie vnútroštátneho práva vyžaduje, aby holandské orgány za takých okolností využili možnosť, ktorú ponúka ustanovenie o práve vlastného uváženia v článku 17 ods. 1 tohto nariadenia.
- 53 Vzhľadom na to vnútroštátnemu súdu prináleží, aby preskúmal, či vo veci samej príslušné vnútroštátne orgány porušili vnútroštátne právo tým, že zamietli žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú žalobkyňou vo veci samej, hoci bola v čase podania tejto žiadosti tehotná.
- 54 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 17 ods. 1 nariadenia Dublin III sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby právna úprava členského štátu uložila príslušným vnútroštátnym orgánom povinnosť preskúmať žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú štátnou príslušníčkou tretej krajiny, ktorá bola v čase podania žiadosti tehotná, len z dôvodu najlepšieho záujmu dieťaťa, hoci kritériá stanovené v článkoch 7 až 15 tohto nariadenia stanovujú ako zodpovedný za túto žiadosť iný členský štát.

O trovách

- 55 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (desiata komora) rozhodol takto:

- 1. Článok 16 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov,**

sa má vykladať v tom zmysle, že:

sa neuplatní, ak existuje vzťah závislosti medzi žiadateľom o medzinárodnú ochranu a jeho manželským partnerom, ktorý má legálny pobyt v členskom štáte, v ktorom bola podaná žiadosť o túto ochranu, alebo medzi nenarodeným dieťaťom a týmto manželským partnerom, ktorý je zároveň otcom tohto dieťaťa.

2. Článok 17 ods. 1 nariadenia č. 604/2013

sa má vykladať v tom zmysle, že:

nebráni tomu, aby právna úprava členského štátu uložila príslušným vnútroštátnym orgánom povinnosť preskúmať žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú štátnou príslušníčkou tretej krajiny, ktorá bola v čase podania žiadosti tehotná, len z dôvodu najlepšieho záujmu dieťaťa, hoci kritériá stanovené v článkoch 7 až 15 tohto nariadenia stanovujú ako zodpovedný za túto žiadosť iný členský štát.

Podpisy